

Sprawozdanie z działalności Krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1996 roku.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Liczba członków Oddziału Krakowskiego wyniosła 238 w tym z Krakowa 197 a z Zakopanego 41.

Zarząd Oddziału.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 9 posiedzeń Zarządu Oddziału, podczas których przygotowano program działania oraz analizowano bieżącą pracę Oddziału.

21 listopada odbyło się Walne Zgromadzenie Sprawozdawczo - Wyborcze, które wybrało nowy Zarząd Oddziału.

Zespoły problemowe.

Z wyjątkiem zespołu do spraw oświaty polskiej na Wschodzie pod kierunkiem prof. Anny Krzysztofowicz, a później dr Józefa Wróbla formalne zespoły problemowe nie istniały.

Należy jednak podkreślić społeczną pomoc i zaangażowanie członków Oddziału Krakowskiego w realizację zadań programowych.

DZIAŁALNOŚĆ PROGRAMOWA

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 1996 r Krakowski Oddział Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" realizował zadania państwowe zlecone przez Senat RP, Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz własne .

BIEŻĄCA WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POLONIJNYMI I POLSKIMI

1) Spotkania polonijne z przedstawicielami i działaczami organizacji polskich organizowane w Domu Polonii i Biurze Oddziału Krakowskiego przez cały rok. Spotkania podyktowane były koniecznością stałych kontaktów służących wymianie doświadczeń i uzgodnień programowych. Krakowski Oddział Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" zorganizował w 1996 roku szereg pobytów i spotkań z działaczami polskimi z Litwy, Ukrainy, Białorusi, Łotwy, Hiszpanii i Czech, jak również z przedstawicielami Fundacji Kościuszkowskiej. W ramach spotkań polonijnych odbył się zjazd Złoczowian oraz pobyt w Krakowie zespołu dziecięcego "Wianeczek " z Bukowiny.

2) Bieżąca współpraca z organizacjami - spotkania ze studentami.

Z Krakowskim Oddziałem Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" współpracowało w 1996 r Koło Polskie Bratniej Pomocy Akademickiej im. św. Jana z Kęt działające przy kościele św. Anny. Koło zorganizowało m. in. spotkania integracyjne i spotkanie opłatkowe dla studentów polonijnych studiujących w Krakowie.

OŚWIATA I NAUKA

1) Kurs uzupełniający dla młodzieży polskiej z Ukrainy w dniach 2.01.-14.01.1996 r .

Kurs zorganizowano już po raz czwarty z rzędu przy udziale pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego. Celem kursu było wyrównanie dysproporcji w poziomie wiedzy i zapoznanie maturzystów z wymogami polskich uczelni, na których pragną oni studiować. Wcześniej

odbył się w listopadzie we Lwowie test kwalifikacyjny dla osób pragnących wziąć udział w kursie wyrównawczym w Krakowie.

Ogółem w kursie wzięło udział 33 uczestników z Kijowa, Lwowa, Czortkowa, Dobromila, Stanisławowa, Żytomierza, Mościsk, Gródka Podolskiego, Chmielnickiego i Nowogrodu Wołyńskiego. Młodzież odbywała zajęcia w dwóch grupach: biologiczno-chemicznej (5 osób) i humanistycznej (28 osób). Ogółem przeprowadzono 161 godzin zajęć lekcyjnych. Zajęcia grupy humanistycznej odbywały się w salach recepcyjnych Domu Polonii, natomiast grupy biologiczno-chemicznej w pracowniach UJ.

2) I Forum środowiskowe historyków i nauczycieli historii ze Wschodu w dniach 17-21. 04. 1996 r. W forum uczestniczyło 49 historyków z Litwy, Łotwy, Białorusi, Rosji i Ukrainy. Celem I Forum były warsztaty historyczne na temat "Historia Polski po upadku komunizmu", oraz spotkania z historykami krakowskimi. Uczestnicy forum wysłuchali kilku wykładów na temat przemian w powojennej historiografii Polski, oraz stanu polskiego dziedzictwa kulturowego na Kresach. Oprócz prelekcji Krakowski Oddział Stowarzyszenia zorganizował spotkania historyków ze Wschodu z Sekretarzem generalnym PAU prof. J. Wyrozumskim, redakcją Polskiego Słownika Biograficznego oraz z dyrektorem Biblioteki Jagiellońskiej - dr K. Zamorskim.

3) Śródroczne pobyty dzieci polskich ze Wschodu w szkołach w Krakowie i na Podhalu. W ramach realizacji tego zadania przez cały rok przyjęto 59 dzieci w tym: 15 uczniów klas polskich ze Szkoły nr 37 w Kiszyniowie, 17 uczniów Szkoły Polskiej z Dyneburga, 18 dzieci z Polskiej Szkoły w Rezekne oraz grupę 9 dzieci ze szkółki polskiej w Stanisławowie. Uczniowie szkół polskich ze Wschodu mieszkali u rodzin w Krakowie i na Podhalu (za wyjątkiem grupy z Mołdawii) oraz uczęszczali ze swymi rówieśnikami na zajęcia szkolne. W czasie wolnym od zajęć dzieci zwiedziły Kraków, Zakopane i Wieliczkę.

4) Warsztaty jęz. polskiego i metodyki nauczania jęz. polskiego dla studentów filologii polskiej z Drohobycza i Tarnopola od 7.07 do 21.07. 1996 r
W trzech z kolei warsztatach wzięło udział 29 studentów, dla których przewidziano 6 godzin zajęć dziennie w dwóch grupach. Zajęcia prowadzone przez pracowników Instytutu Polonijnego UJ obejmowały zagadnienia słownictwa, konwersacji oraz zrozumienia tekstów. Kurs został zakończony egzaminem pisemnym i ustnym.
W czasie wolnym uczestnicy warsztatów skorzystali z bogatej oferty kulturalnej przygotowanej przez Kraków na sezon letni. Był to Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych oraz festyn z okazji Święta Narodowego Francji.

5) Kurs jęz. polskiego dla początkujących i średniozaawansowanych w terminie 15.07- 4. 08 1996 r. Kurs adresowany był dla młodzieży polskiej zza Zbrucza na Ukrainie. Udział wzięło 30 młodzieży w wieku 16-20 lat. Zajęcia językowe w trzech grupach prowadzili pracownicy naukowcy Instytutu Polonijnego UJ oraz Instytutu Języka Polskiego PAU. Oprócz nauki jęz. polskiego dla uczestników kursu przewidziano bogaty program turystyczno - kulturalny: wycieczki do Zakopanego, Wieliczki, Ojcowa oraz zwiedzanie Krakowa. W celu pogłębienia znajomości jęz. polskiego odbywały się projekcje polskich filmów i nauka piosenek młodzieżowych.

6) Obóz językowy dla 30 osobowej grupy młodzieży polonijnej z Rosji, Łotwy i Uzbekistanu w dniach 4.08-25.08 1996 r. Zakładanym celem obozu była nauka i pogłębienie znajomości jęz. polskiego w mowie i piśmie oraz zapoznanie się z osiągnięciami polskiej kultury i sztuki.

Młodzież uczestniczyła w zajęciach językowych (dwie grupy po 60 godz.), sportowych i rekreacyjnych. Zwiedziła Kraków, Zakopane, Wieliczkę, Ojców i Częstochowę

7) Kurs przysposobienia bibliotecznego dla 15 Polaków z Ukrainy w terminie 16 - 30 11. 1996 r. Adresowany do osób pracujących lub zakładających biblioteki bądź punkty biblioteczne w środowiskach polskich na Wschodzie. Kurs przebiegał w dwóch etapach. W pierwszym odbyły się zajęcia z pracownikami Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie z zakresu katalogowania i klasyfikacji zbiorów oraz form pracy z czytelnikiem. Drugi etap obejmował staże w wybranych filiach WBP. Oprócz zajęć bibliotekarskich uczestnicy kursu zapoznali się z działalnością Śródmiejskiego Ośrodka Kultury.

8) Kurs dla liderów polskich organizacji na Ukrainie w dniach 9 - 14 grudnia 1996 r. Kurs został pomyślany jako pomoc metodyczna dla działaczy zajmujących się różnymi dziedzinami aktywności środowisk polskich na Ukrainie. Szkolenie prowadzone przez zespół trenerów Małopolskiego Instytutu Smorządu Terytorialnego i Administracji obejmowało różne aspekty zarządzania organizacjami pozarządowymi. W programie znalazły się podstawy negocjacji, promocja organizacji, podstawy public relations oraz kontakty z mass-mediami.

9) Staże zawodowe i indywidualne realizowane przez cały rok. Celem staży zawodowych było umożliwienie Polakom zamieszkałym na Wschodzie zdobycie dodatkowych umiejętności zawodowych jak również podnoszenie i doskonalenie ich kwalifikacji zawodowych. W ramach zadania Krakowski Oddział zorganizował staże zawodowe w następujących specjalizacjach: filologia polska, historia, dziennikarstwo, szycie strojów ludowych, ochrona środowiska i utylizacja odpadów. Szczególnie cenne dla stażystów było doskonalenie medyczne w zakresie okulistyki, ginekologii i położnictwa, gastrologii i stomatologii przeprowadzone dzięki życzliwości Collegium Medicum UJ oraz Szpitala im. W. Narutowicza w Krakowie.

W ramach staży zawodowych w dniach 8-21 lipca odbył się dla 30 Polaków ze Wschodu Kurs Historii, Kultury i Literatury Polskiej połączony z praktykami zawodowymi.

10) Spotkania Domów Polskich i Polonijnych w dniach od 22 do 25 czerwca z udziałem 41 przedstawicieli z Australii, Białorusi, Rumunii, Szwecji, Czech, Kanady, Litwy, Węgier, Łotwy, Rosji, Ukrainy, Wielkiej Brytanii, Bułgarii i USA.

Intencją organizatorów Zjazdu było pokazanie wszechstronnego obrazu działalności placówek i ośrodków polskich i polonijnych. Na zjeździe poruszono tematy dotyczące roli Domów Polskich i Domów Polonii, zmian bądź doskonalenia dotychczasowych form działalności, oraz perspektyw rozwojowych tych ośrodków. Oprawę zjazdu stanowił "Festiwal Krakowski", podczas którego goście brali udział w licznych imprezach kulturalnych takich jak: Sobótki na Błoniach, Wianki, Jarmark Galicyjski i XXV Tynieckie Recitale Organowe. Goście zagraniczni mieli możliwość zapoznania się z działalnością "Domów Polonii" w Krakowie, Warszawie i Pułtusku.

POPULARYZACJA KULTURY POLSKIEJ

1) Obejmowała organizację Dni Polskich, przeglądów polskiej sztuki w środowiskach polonijnych i polskich za granicą.

W ramach organizacji Dni Polskich odbyły się następujące imprezy kulturalne:

Wyjazd zespołu "Słowianki" działającego przy UJ do Budapesztu na Dni Polonii Węgierskiej na zaproszenie Forum Mniejszości Narodowych (26 - 30 czerwca).

Wyjazd Akademickiego Chóru Organum i Zespołu Instrumentalnego Ricerar na Ukrainę 14 - 22 września.

Wieczór poetycko - muzyczny "Przy blasku świec" polskich artystów podczas Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej w Budapeszcie 4 - 13 października.

Wieczór polskiej poezji we Lwowie w związku z obchodami Święta Niepodległości i rocznicy obrony Lwowa 16 - 18 listopada.

2) Organizacja koncertów i spotkań z artystami polonijnymi.

Koncert artystów Teatru Opery im. S. Prokofiewa z Moskwy 28 i 29 maja w Domu Polonii w Krakowie.

Występy Chóru Katedry Lwowskiej (45 osób) w Krakowie 22 - 25 listopada w Kościele Mariackim i kościele NPM z Lourdes.

2) Wystawy twórczości artystów polonijnych w Polsce odbywały się przez cały rok w Galerii Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" mieszczącej się w Domu Polonii.

7-28 II "Dziewczęta z Galicji" - wystawa fotograficzna poświęcona polskim robotnikom rolnym w Danii

12 - 26 III malarstwo Kazimierza Dźwiga z Wielkiej Brytanii

12-26 IV malarstwo Ireny Staruszkiewicz z Australii

30 IV-26 V malarstwo Bogdana Korczowskiego z Paryża

16 VII-10 VIII malarstwo Janiny Baranowskiej z Londynu

24 IX-12 X rzeźba Jana Dawida II Kuracińskiego z USA

23 X-11 XI malarstwo Astrid Balińskiej z Madrytu

21 XI-15 XII malarstwo L. Amitt-Chmielowskiej i grafika M. Jarmołowicz-Hutton z Londynu

WYCIECZKI KRAJOZNAWCZE, PIELGRZYMKI DLA OSÓB STARSZYCH

1) Zadanie ma na celu organizację pielgrzymek do znanych w Polsce ośrodków kultury religijnej oraz umożliwienie pielgrzymom uczestnictwo w obchodach świąt kościelnych np. Bożego Ciała. Uczestnicy pielgrzymek - osoby starsze - w większości po raz pierwszy przyjeżdżają do Polski.

Krakowski Oddział w 1996 roku zorganizował następujące pielgrzymki Polaków:

2 - 11 IV pobyt 4 osób z Abakanu u rodzin polskich podczas świąt Wielkanocnych

4 - 6 VI 40 osobowa pielgrzymka z Łotwy na uroczystości Bożego Ciała w Krakowie

22 - 25 VIII pielgrzymka 51 osób ze Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech

22 - 29 IX pielgrzymka 9 osób z Łotwy

7 - 14 XII przyjazd do sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej i Wadowicach 40 osobowej grupy z Bukowiny Ukrainiejskiej. Zadanie realizowane we współpracy z Związkiem Centralnym Dzieła Kolpinga w Polsce.

POMOC POLAKOM W KAZACHSTANIE

1) Kurs jęz. polskiego dla Polaków z Kazachstanu od 30.XI do 16.XII .

Na zaproszenie Oddziału Krakowskiego przyjechała do Polski 22 osobowa grupa Polaków z Kazachstanu pragnących osiedlić się w Polsce. Wzięli oni udział w intensywnym kursie jęz. polskiego oraz spotkali się z przedstawicielami gmin małopolskich i władz miasta Krakowa. Spotkania poświęcone były problemom repatriacji Polaków z Kazachstanu. Poruszono na nich kwestie m. in. warunków koniecznych do uzyskania wize repatriacyjnej, możliwości

pracy i zamieszkania w Polsce. Zorganizowano również spotkanie grupy kazachstańskiej z kardynałem Franciszkiem Macharskim poświęcone problemom życia rodaków na Wschodzie.

2) Wystawy kazachstańskie promujące malarzy polskiego pochodzenia żyjących i pracujących w Kazachstanie oraz dokumentujące życie Polaków w Kazachstanie.

W galerii Krakowskiego Oddziału odbyły się dwie wystawy kazachstańskie:

"W 60 rocznicę deportacji ludności polskiej do Kazachstanu" 17-30 IV.

Malarstwo Alfonsa Kułakowskiego 12 VII - 30 IX.

3) Zapomogi repatriacyjne.

Pomoc dla repatriantów zamieszkałych na terenie woj. krakowskiego (m. in. w Świątnikach Górnych, Niepołomicach, Myślenicach, i Krakowie) polegała na zakupie niezbędnych sprzętów gospodarstwa domowego, sfinansowaniu nauki jęz. polskiego czy kursów zawodowych oraz na okresowych zapomogach socjalnych. Ogółem pomocą objęto 14 osób.

WYDAWNICTWA I MATERIAŁY PROGRAMOWE

Według indywidualnych potrzeb przekazano materiały programowe do ośrodków polskich, szkół, punktów nauczania jęz. polskiego i polskich towarzystw kulturalnych na Ukrainie, Litwie, Łotwie, Kazachstanie, Rosji i Mołdawii. Były to głównie słowniki jęz. polskiego, lektury, atlasy historyczne i geograficzne, kalendarze polskie, kasety audio-video, godła Polski i stroje ludowe.

W 1996 przekazano materiały programowe do następujących ośrodków:

KAZACHSTAN: Szkoła nr 64 w Karagandzie, Związek Polaków w Kazachstanie z Kokczetawy

UKRAINA: Szkoła nr 48 w Kijowie, Szkoła Polska w Mościskach, Stowarzyszenie Kultury Polskiej w Charkowie, Towarzystwo Kultury Polskiej Ziemi Ostrogskiej, Studencki Klub Kultury i Języka Polskiego w Żytomierzu, Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie, Towarzystwo Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej

LITWA: Szkoła polska im. Jana Pawła II w Wilnie

ROSJA: Polskie Stowarzyszenie Kulturalno-Narodowościowe w Abakanie

ŁOTWA: Szkoła Polska w Dyneburgu

WĘGRY: Samorząd Mniejszości Polskich na Węgrzech

BRAZYLIA: Ośrodek polski w Brazylii - Centro de Lingua e Cultura Polonesa

MOŁDAWIA: Dom Polski w Bielcach

POMOC SOCJALNA I RZECZOWA

1) W ramach pomocy socjalnej Oddział Krakowski wypłacił zapomogi finansowe i stypendia dla studentów i osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Pomocą objęto ogółem 77 osób z Ukrainy, Rosji, Bułgarii, Kazachstanu, Białorusi, Niemiec i Węgier.

Pomoc przyznawane były osobom nie mającym żadnych środków finansowych na czas pobytu lub nauki w Polsce. Od studentów i uczniów wymagane były zaświadczenia z uczelni lub szkoły potwierdzające naukę oraz średnią uzyskanych ocen.

2) Udało się również dzięki życzliwości lekarzy z Instytutu Pediatrii w Krakowie przeprowadzić konsultacje lekarskie i badania dwóch chłopców z Ukrainy: Rysia Detyny oraz Włodzimierza Chemicza.

3) Wspólnie z Towarzystwem "Solidarnej Pomocy" zorganizowano w lutym konwój pomocy humanitarnej dla środowisk polskich na Ukrainie.

KOLONIE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

- 1) Kolonie dla 20 dzieci polskich z Rosji w terminie 5 - 25 sierpnia w Gołkowicach k/ Nowego Sącza.
- 2) Kolonia dla 80 dzieci z Ukrainy od 8 do 28 lipca zorganizowane w Bochni w Internacie Zespołu Szkół Budowlanych
- 3) W Ośrodku na ul. Tynieckiej odbyły się kolonie dla 50 dzieci z Norwegii, Kanady, Holandii, Izraela, USA w terminie 8 - 28 lipca.

ŚRODKI POZYSKANE PRZEZ ODDZIAŁ KRAKOWSKI

- 1) Akcja pomocy dla Rysia Detyny ze Strzałkowic k/Sambora na Ukrainie. Koło Młodych działające przy Oddziale Krakowskim przeprowadziło 2 czerwca 1996 r zbiórkę pieniędzy na Rynku Głównym. Zebrano 1.256,23 zł. Kwotę tą przeznaczono na sfinansowanie kosztów leczenia i rehabilitacji 7-letniego Rysia.
- 2) Pozyskanie książek z:
Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej na łączną kwotę 900 zł.
Hurtowni Książek "SEZAM" ul. Łagiewnicka 39 na łączną kwotę 5.305 zł
- 3) Bezpłatne leki przekazane dla środowisk polskich na Ukrainie z:
Apteki Darów, ul. Na Błonie 1
Przedsiębiorstwa Zaopatrzenia Farmaceutycznego "Cefarm", ul. Pilotów 2 na łączną kwotę 308,62 zł.
- 4) Bezpłatne wejście do komnat wawelskich uczestników kursów i kolonii organizowanych przez Oddział Krakowski. Pozyskano w ten sposób ok. 2.756 zł.
- 5) Darmowe wynajęcie sal przez Uniwersytet Jagielloński na kurs wyrównawczy dla studentów filologii polskiej z Ukrainy. Pozyskano kwotę 650 zł.
- 6) Obiad w Morskim Oku dla dzieci z Łotwy i Mołdawii (kwota 300 zł) ufundowała firma "Inco Veritas" z Białego Dunajca.

Podsumowując działalność Krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 1996 r należy podkreślić, iż przyjęty program w zakresie działalności merytorycznej został zrealizowany w całości.

prof. Zygmunt Kolenda
Prezes Oddziału